

Nr 43

Memorial, föranlett av kamrarnas skiljaktiga beslut beträffande första lagutskottets utlåtande nr 41 i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk, m. m., dels Kungl. Maj:ts proposition rörande Sveriges anslutning till vissa internationella överenskommelser på upphovsrättens område, dels Kungl. Maj:ts proposition rörande godkännande av europeisk överenskommelse om skydd för televisionsutsändningar, dels ock i ämnet väckta motioner.

Genom proposition nr 17 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att antaga bl. a. ett vid propositionen fogat förslag till lag om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk. Beträffande förslaget har bl. a. väckts motionerna I: 506 och II: 632.

I avgivet utlåtande, nr 41, har första lagutskottet, såvitt angår nämnda lagförslag, hemställt att riksdagen — med förklaring att propositionen icke kunnat oförändrad bifallas — måtte för sin del antaga förslaget med vissa ändringar. Bl. a. har i anledning av nämnda motioner hemställts, att till 18 § måtte fogas ett andra stycke med vissa bestämmelser om framställning av s. k. talböcker för utlåning åt blindas och andra svårt vanföra och om ersättning för sådan framställning samt att i 58 § måtte upptagas en forumregel beträffande mål om dylik ersättning.

Vid utlåtandet har fogats bl. a. reservation av herr *Branting m. fl.*, i vilken yrkats att bestämmelserna i 18 § andra stycket måtte erhålla viss annan, i reservationen angiven avfattning samt att 58 § måtte antagas i den i propositionen föreslagna lydelsen.

Enligt utskottet tillhandakomna protokollsutdrag har kamrarna vid behandling av utskottets utlåtande stannat i olika beslut såvitt angår förevarande lagförslag, i det att *första kammaren* godkänt utskottets utlåtande, medan *andra kammaren*, med bifall till utskottets hemställan i övrigt, beträffande 18 och 58 §§ godkänt den berörda reservationen.

Första kammarens beslut fattades med 67 röster mot 63 (6 ledamöter avstod och 14 var frånvarande) och andra kammarens beslut med 117 röster mot 57 (8 avstod och 48 var frånvarande).

Utskottet. I förevarande ärende är kamrarna såtillvida ense, som att i den nya lagen bör upptagas ett stadgande om rätt för blindas och andra svårt vanföra att framställa talböcker utan att begära upphovsmännens tillstånd.

Enligt första kammarens mening bör ett dylikt stadgande förenas med bestämmelse om rätt för upphovsmannen att erhålla ersättning, varvid förutsatts att utgivna författarhonorar i görligaste mån täckes av statsmedel. Andra kammaren önskar icke i lagtexten upptaga någon ersättningsbestämmelse men vill i motiveringen uttala att förhållandet icke utesluter att skälig ersättning till upphovsmannen må kunna utgå av allmänna medel; denna kammare önskar vidare att rätten göres beroende av Konungens tillstånd och de villkor som i tillståndet anges. Mellan dessa båda system föreligger en skillnad av principiell art. En positiv lösning av denna fråga, som av kammardebatterna att döma för båda kamrarna framstår såsom angelägen, kan därför endast nås genom att en av kamrarna förenar sig med den andra. I det uppkomna läget synes första kammaren böra inbjudas att biträda andra kammarens ståndpunkt.

De hänsyn som legat bakom första kammarens ställningstagande synes emellertid i viss utsträckning kunna tillgodoses genom en jämkning av den av andra kammaren antagna motiveringen. I denna anföres att ersättningsfrågan skulle kunna regleras i analogi med den nuvarande biblioteksutlåningsersättningen. Enligt utskottets mening föreligger emellertid ej anledning att riksdagen sålunda skulle uttala sig om sättet för ersättningsfrågans reglering. Berörda punkt i motiveringen synes därför böra utgå.

Med anledning av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att första kammaren, med frånträdande av sitt beslut i fråga om avfattningen av 18 § i förslaget till lag om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk, måtte biträda det beslut som härutinnan fattats av andra kammaren;

att kamrarna, med ändring av sina tidigare beslut, måtte såsom motivering till nämnda paragraf antaga motiveringen i den av herr Branting m. fl. avgivna reservationen, med den jämkningen att sista punkten i femte stycket utgår; samt

att första kammaren, med frånträdande av sitt beslut beträffande 58 § i lagförslaget, måtte biträda det beslut som härutinnan fattats av andra kammaren.

Stockholm den 8 december 1960

På första lagutskottets vägnar:

INGRID GÄRDE WIDEMAR

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från första kammaren: fru Gärde Widemar, herrar Branting, Per Olofsson, Robert Johansson, Nyström, Gezelius, Per-Olof Hanson och fröken Mattson;

från andra kammaren: herrar Landgren, Hedqvist, fru Boman, herrar Onsjö, Östrand, Fröding, fru Löfqvist och herr Agren.